

136

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

VICTOR BÎRLĂDEANU

DRUM BUN,
SCUMPUL NOSTRU
ASTRONAUT!

EDITATA
DE REVISTA
ȘTIINȚA
TEHNICĂ

VICTOR BÎRLĂDEANU

**DRUM BUN,
SCUMPUL NOSTRU ASTRONAUT!**

— Comedie lirico-fantastică în șase tablouri și epilog —

*Lui Ioan Antonovici Etremov,
dascăl întru visare cu ochii deschiși*

Colecția „Povestiri științifico-fantastice”
Anul VI — Nr. 136

Victor Birlădeanu s-a născut în 1928 la București. Din 1947 lucrează în presă, mai întâi la „Graiul nou“, apoi la „Scînteia“. A publicat volumele de reportaje: „Primăvara omenirii“, „Aerul tare al înălțimilor“, „Călătorind pe pămîntul eroicei Coree“, „Palatul luminii“, „Karlsruhe sau asaltul beznei“, „Prin telefon de la Geneva...“, „Copii din lumea noastră“. A scris piesele „Dansatoarea, gangsterul și necunoscutul“ (reprezentată la Teatrul Municipal și la Teatrul de stat din Timișoara) și „Orașul fără istorie“ (reprezentată la Teatrul de stat din Bacău și la radio).

Personajele

Cei din clasa a XI-a B (toți între 17 și 18 ani) :

TUDORAN P. VALERIU — potrivit de statură, athletic, brunet, cu ochi mari, negri, părul ciufulit, cu bărbia ascuțită, distonând cu rotunjimea celorlalte trăsături, aproape feminine, ale feței.

SCURTU M. CORNEL zis LUNGILA — înalt, cu gesturi abrupte și pasionate, blond, cu ochi albaștri, visători.

CALOTESCU V. TOMA zis TOMIȚA, zis NENEA — „sfireaza clasei“, argint viu, în veșnică mișcare, cu priviri sidătoare de om care „le-a fumat pe toate“.

PANAITEANU R. OVIDIU — bine legat, fin, manierat, cu subliniată voință de a fi în toate „erou pozitiv“.

HARITON I. CONSTANTIN zis TITI, zis MALIGUȚA zis BLEGILA — deșirat, căscatul clasei, un leneș incorigibil și „filozof“.

STRATULAT A. CARMEN — scundă, cu trăsături mongoloide și ochi căprui, adânci, acoperiți de ochelari profesoralii.

VAȘCAU C. NICOLETA — înaltă, solidă, cu un pumn ce poate doborî trei băieți, campioana școlii la aruncarea discului și la mîncatul bomboanelor (preferabil de ciocolată!).

MOGA S. TAMARA — o față sfioasă și... nimic mai mult.

Aiți elevi și eleve

Celelalte personaje terestre :

INGINERUL PETRE TUDORAN — conferențiar universitar, tatăl lui Valeriu, un bărbat de vreo 45 de ani, cu trăsături asprite, sub care fulgeră luciri de bunătate, și cu fire de păr timpuriu cărunțite.

ELENA TUDORAN — mama lui Valeriu, fostă cîndva soră de cămin, azi doctoriță, femeie de vreo 40 de ani, cu trăsături în veșnic neastîmpăr, cu priviri mereu agitate.

PROFESORUL ONORIU CRISTEA — de matematici, poreclit Pitagora, un bătrîn înalt și sfrijit, cu barbișon mefistofelic, a cărui

voce spartă, răgușită, contrastează straniu cu ochii de o vioiciune excepțională, de parcă se aprind mereu în ei zeci de incendii.

PROFESORUL ILARIE HARITON — de chimie, poreclit Moleculă, e ceea ce se numește un bărbat „bine”, trecut de 50 de ani, dar cu vădită dorință de a părea „sub 40”.

PROFESOARA CRISTINA TRANDAFIROIU — de geografie, directoarea liceului, o femeie tânără, de 30—35 de ani, purtând ochelari spre a-și aspri deliberat trăsăturile, îngroșându-și vocea spre a părea mai autoritară, dar cu moliciuni în mers, în glas, în priviri, care-i trădează bunătatea femeiească, de neascuns.

MIOARA IONAȘCU — vânzătoare la o „Alimentară”, o fată de 17 ani, sprintenă, vioaie, luminoasă, cu ochi aproape totdeauna riziători.

MOȘ ONOFREI — vechi laborant al liceului.

...și un personaj din altă lume (nu mai puțin reală ca a noastră):

OMUL DE PE PLANETA NECUNOSCUTA, prescurtat ODPN, sau pe numele său originar (țineți neapărat minte!):

Mgipeslitaricovistamilinasti

Acțiunea se petrece în primăvara unuia din anii 1962, 63 sau 64, poate un an mai devreme, poate unul mai târziu — n-are importanță —, într-un oraș capitală de regiune din țara noastră.

TABLOUL I

(O noapte ca toate nopțile într-o primăvară ca toate primăverile. Numai odaia pe care o avem în fața privirilor nu seamănă cu toate odaile. Este așa-numita „odăie cu stele” a lui Valeriu Tudoran — un amestec ciudat de planetariu și atelier, de bibliotecă și dormitor. Odaia se află la mansardă. În ea se intră printr-o ușă aflată în peretele din stînga. În vreme ce peretele din fund are sus un geamîlc prin care năvălește, diamantînă, spuză de stele a cerului primăvăratîc. Pe tavan, lărgind parcă cîrîmpeul de cer vizibil prin geamîlc, se conturează o mare hartă cerească cu principalele constelații desenate viu și armonios. Pe pereți mai sînt alîrnate, într-o dezordine aparentă, hărți astronomice și planșe cu motoare-rachetă și fuzee în plină desprindere de sol. Sub fereastră un mic telescop de amator. De pe raftul superior al unei etajere-bibliotecă se privesc busturile lui Newton și Tîolkovski. În vreme ce pe rafturile celelalte se învîlmășesc cărți — multe, multe cărți. Pe peretele din dreapta, lîngă studioul înghesuit ca vai de ei, în colț, se află un destul de orîmitiv, dar practic banc de ajustaj, cu menghine și alte unelte necesare.

La deschiderea cortinei, în semiobscuritatea încăperii e aprinsă doar o lampă de birou pe etajeră. Vedem silueta lui Valeriu, care, cu căștile la urechi, meșteștețe ceva la un aparat de radioamator așezat pe o măsuță. Sub fereastră. La un moment dat, furios, se urcă pe un scaun și scoate capul pe geamîlc. Este vizibil că verifică ceva la antenă. Apoi se așază din nou la masă și învîrtește nerăbdător butoanele. Deși șade cu spatele la noi, îl vedem deodată tresărînd bucuros și îl auzim exclamînd.)

VALERIU: În sfârșit!... VK.3.XDQ, mă auzi? Aici YO.6.ZZ... Bine că te-am regăsit! Trec pe recepție! (Ascultă câteva clipe.) Da, da, te aud perfect! Mai bine decât pe VK.O.BZ... Urmez comunicarea începută... Am nevoie de un dozimetru pentru intensități mici de radiație... Mă adresez ție pentru că — pe câte mi-aduc aminte — acum vreo câteva luni mi-ai spus că asta ți-e pasiunea: studiul radiațiilor. O pasiune ultrasuper! Și, mai ales, se potrivește cu ce am eu nevoie... De la Melbourne la București, în cel mult o săptămână, cu poșta aeriană, l-aș putea primi. Răspunde-mi sincer: îmi poți trimite așa ceva? Trec pe recepție! (Ascultă iar câteva clipe, în care răstimp se aud bătăi în ușa.) Cum? N-ai învățat atât de bine românește încât să mă înțelegi când vorbesc ca o morișcă? „Ca o morișcă...” (Ride.) Bine zis și încă foarte pe românește. Dar nu-i nimic! Trece pe englezește! I speak english! I need a dosing-mechanism for radiations... I am listening*... (Ascultă câteva clipe, în care răstimp ușa se deschide și pășesc tipii în încăperea Toma. Cornel și Mioara, care se așază în poză de „copii cuminți” pe studio, neobservați nici o clipă de Valeriu.) Yes! Yes! It's good, very, very good! It's the mechanism for me.** I am listening! (După încă câteva clipe, răstimp în care cei trei nou veniți își aruncă priviri poznașe, cu degetele la buze într-un „sst!” bătut.) Să vorbesc românește? Bine, îți fac plăcerea... Află, dragul meu VK.3.XDQ că ești un băiat ultrasuper... De-abia aștept dozimetru promiss... Iar cât privește întrebarea ta „De ce am nevoie de el”, îngăduie-mi să-ți răspund mai târziu... E o surpriză... Când va veni momentul o să-ți scriu o scrisoare amănunțită... (Ascultă iar.) Dacă am mai primit vești de la UA.1.WW din Leningrad? Chiar astăseară am vorbit cu el... Și el îmi trimite un aparat de care am nevoie... Acum noapte bună, dragul meu VK.3.XDQ... Te salută cu drag fratele tău de la mii de kilometri YO.6.ZZ!

(Un declie și aparatul e închis. Cu un zimbet plin de satisfacție, Valeriu își scoate căștile. Vrînd să tragă un chiot de bucurie, dă cu ochii, uimit, de prietenii săi așezați cu miinile la piept, pe studio)

TOMA (ceremonios): Bună seara, frate-miu YO.6.ZZ!

CORNEL (se ridică solemn și declamă sfiorător):

„Precum Atlas în vechime sprijinea cerul pe umăr,
Așa el sprijină lumea și vecia într-un număr” ***

* Vorbesc englezește! Am nevoie de un dozimetru pentru radiații... Ascult (în l. engl.).

** Da, da, e bine, foarte, foarte bine! E chiar aparatul de care am nevoie (în l. engl.).

*** Mihail Eminescu: „Scrisoarea I”.

MIOARA (*face o reverență*): Scumpul nostru YO.6.ZZ, Universul te salută!

TOMA: Ce-ar fi, zău, să renunțăm odată pentru totdeauna la judecata asta idioată a numelui? Să purtăm numere, ca radioamatorii. Pentru Valeriu e simplu, că el are de-acum cifrăraia lui... Pentru noi o să fie la început mai complicat... Dar nu-i nimic, cu ce nu se deprinde omul? Nu ne-am deprins în copilărie cu untde-rejină?

MIOARA: De ce nu s-au gândit la asta părinții noștri? Inchi-puiți-vă ce simplu ar fi fost să ne înregistreze la sfat așa: în loc de Tomiță Calotescu (*il arată*) un 7.619 oarecare...

TOMA: Iar în loc de Cornel Scurtu zis Lungilă (*Cornel face un „brrr!” sonor de groază*) un 24.927 zis 31.695...

VALERIU: Ho, nebunilor, ho! Puteți să fiți două minute serioși?

CORNEL: Ce contează două minute în curgerea fără oprire a clepsidrei lui Cronos?

TOMA (*iși privește ceasul*): Ce Cronos, ce clepsidră, poetule? Longines prima-nții... Dar numai două minute, Valeriule. Pe ceas...

VALERIU (*rar, savurind efectul*): Am făcut rost de dozimetru...

CORNEL (*cu răsufletarea tăiată*): Dozi...?

VALERIU: Da, da, nu căsca gura, dozimetrul pentru radiații...

TOMA (*după citeva clipe de stupoare, exclamă*): Ești cineva, mă! Ai crescut în stima mea cu doi metri...

MIOARA: Și în a mea cu doi dozimetri...

CORNEL (*îi pune mîna pe umăr, protector*): O să-ți închinăm o odă, Valeriule...

TOMA (*sec*): „Oda maniacului”!

VALERIU (*se aprinde fulgerător*): Maniac?!? Vasăzică asta sînt eu în ochii voștri? Un maniac, un lunatic, un zevzec, un zurbagiu, un...

TOMA: ... un vîntură-stele! Dar ăsta-i norocul tău: un vîntură-stele simpatic...

VALERIU (*jurios*): Atunci de ce mai sînteți prieteni cu mine? De ce mă mai ajutați? Ori vă bateți joc, ori o faceți din...

MIOARA (*subit serioasă*): Din ce, Valeriule?

(Valeriu face îmbufnat privind pe fereastră cerul spuzit cu stele.)

CORNEL (*serios*): Din ce, spune?

(Tăcere)

TOMA: Hai, răspunde, bă, nu mai face pe mironosița ofensată! Din ce?

VALERIU (*încet*): Din... milă (se întoarce spre ei urmărind efectul cuvintelor pe chipuri). Da, da, din milă pentru pasiunea mea, ca să nu mă simt singur și părăsit, și...

(Cei trei izbucnesc, în cor, într-un fluiert de mirare.)

TOMA: Mă, Valeriule, asta-i o aiureală, vorba ta, ultrasuper...

CORNEL (*cu un deget înfipt filozofic în tâmplă*): *Non idem est si duo dicunt idem!**

TOMA (*prompt*): Zise Cicero! la nu ne mai lua așa, că... Și adică ce vruși să spui, Lungilă?

CORNEL (*cu adresă spre Valeriu*): Pe românește: Na-ți-o frintă, că ți-am dres-o... Sau, dacă vrei mai pe înțelesul lui Tomiță: Ai nimerit cu oiștea-n gard... Ce fel de milă? De ce să ne fie milă? Dar ce ești tu, Valeriule? Un babalic ramolit și nevolnic?

TOMA (*cu aceeași adresă*): Halal de tine, coșcocea namila de om...

MIOARA (*bate cu picioarele-n podea, spărgînd larma*): Are dreptate Valeriu. Mie, drept să vă spun, mi-e milă! (*Toți fac niște mutre uimite.*) Da, da, milă...

TOMA (*ostînd*): Bine, ma'mzel, dacă vrei mata, poate să-ți fie și milă. Dar cum vine aia? Nu de alta, dar să știm și noi...

MIOARA: Mi-e milă de noiăștia patru... Ne-am pus ceva în gînd și nu sîntem în stare să ducem la bun sfîrșit, că ne poticnim mereu de cîte-un pietroi...

CORNEL: Ce să-i faci, Mioaro, dacă drumul spre stele nu-i încă asfaltat? (*Grav.*) *Per aspera ad astra.***

MIOARA: Și cine vrei să-l paveze? Napoleon? Iuliu Cezar? Tu-tankamon?

VALERIU (*iși întoarce fulgerător de la fereastră chipul pe care s-a înfiripat un zîmbet*): Noi! (*Apăsăt.*) Noi, fără îndoială că noi! Gîndiți-vă, frașilor, cît de datori sîntem noi, oamenii — tu, Tomiță, și tu, Cornele, și tu, Mioaro, și eu, și noi toți, de mii și mii de ani — cît de datori sîntem cerului de deasupra noastră! De acolo ne vine zilnic lumina și căldura soarelui, de acolo Luna ne luminează nopțile — ca să scrii tu poezii de dragoste, Cornele... Las' că știm noi pentru cine... Da, da, ce vă uitați la mine? Putem și trebuie să-i trimitem cerului tot mai mult — și mai mult decît i-am trimis pînă acum... Putem și trebuie să-i dăruim tot ce avem mai bun în noi...

(Se așterne o tăcere de cîteva clipe.)

TOMA: Eu, Valeriule, ce să-ți spun, n-am semnat nici un contract cu cerul ăsta al tău ca să-i trimit cumva ceva, dar dacă ai dreptate

* Nu gîndesc la fel doi care vorbesc la fel (*în l. latină*).

** Calea spre stele este spinoasă (*în l. latină*).

— ai! De-ajă m-am și băgat în treaba asta cu costumul de astronaut...

VALERIU (*brusc trece la un ton foarte practic*): Cu dozimetru să zicem că-i în regulă, deși pină nu l-oi avea în mină tot n-o să dorm nopțile... Ce ne facem însă cu soluția regeneratoare și cu termostatul? Da, da, ce vă uitați așa la mine, știți doar prea bine că dacă nu facem rost de-o soluție ca să purificăm bioxidul de carbon din costum se duce pe copcă toată osteneala...

CORNEL: De soluție, nu mai purtați nici o grijă!

TOMA: Ei, nu mai spune! Mă copleșești...

CORNEL: Mi-a promis Titi.

TOMA: Nu cumva te încrezi în odrasla lui Moleculă?

CORNEL: Ce-are a face că taică-său e-un tip antipatic? El e băiat bun. Cam bleguț, dar bun...

VALERIU: Hai, nu vă mai certați degeaba! Și mie mi-a promis. Dacă ne dă soluția, sîntem gata să-i înălțăm și-un monument în piața orașului... Dar mai rămîne termostatul... De unde-l luăm?

TOMA: Ce-i aia „de unde-l luăm”? Mergem la „Ferometal” și-l cumpărăm... Că mai mult de-un pol n-o costa... (*Ceialți izbucnesc într-un hohot homeric de rîs.*) De ce rîdeți, mă? Costă mai mult?

CORNEL (*nu se mai poate opri din rîs*): Fugi că... mă sufoc... (*Abia se liniștește.*) Uite la el... N-ăi fi crezut că-i vorba cumva de-un termos?

TOMA (*jignit, face un gest la obraz*): Atîta lucru mai știe și nen-tu... Că n-o fi Tomiță chiar atît de ageamiu... Și dacă nu-i termos nu se poate cumpăra la „Ferometal”?

VALERIU (*se liniștește și el din rîs*): Păi bine, mă Tomiță, dacă zici că știi ce-i ăla un termostat, cum de-ți poți barem închipui că un mecanism atît de fin și complicat se găsește de vînzare în primul magazin din piață? (*Explicativ, dar ferindu-se de tonul profesor.*) Știi doar prea bine că mecanismele astea nu se găsesc decît la frigiderile mari sau la alte mașini și aparate care cer o temperatură stabilă... Fără termostat toată munca noastră de pînă acum e ca și cum n-ar fi. Inseamnă că nu se poate menține temperatura constantă în costum... Și asta-i moarte!

TOMA: Pleose!... Căzurăm, cum s-ar zice, din cer pe pămînt!

CORNEL: Cum te transfiguraseși, Valeriule, cînd vorbeai de cer! Parcă te îmbăiai în lumina fantastică a stelelor... Și acum... soluție regeneratoare, termostat... Bah!...

VALERIU (*ironic*): *Per aspera ad astra...* (*Serios.*) Ce ne facem cu termostatul? De unde facem rost de el?

(Tăcere, în răstimpul căreia toți patru se învîrtesc în cerc, gîndindu-se.)

TOMA (sare): Stați!... Am găsit...

MIOARA: Unde?

TOMA: Ho, mai încet, că nu-l am în palmă... (*Vorbește rar, savurind efectul.*) Unde lucrezi tu, Mioara?

MIOARA: Dacă nu știi, ce rost are să-ți spun?

TOMA: Hai, nu te mai îmbufna, că te faci urâtă! Ei și ce dacă ești vânzătoare la „Alimentara“, ce rușine e? (*Fals grav.*) E o muncă socialmente utilă, cum ar zice Lungilă... Și-apoi știm cu toții că-ți termină liceul seral... Dar nu despre asta e vorba... La voi în magazin e o namilă de frigider cât toate zilele, așa-i ori ba?

MIOARA: E... Și ce-i cu asta?

TOMA: Și frigiderul, ca orice frigider, are un termostat ca să-i țină temperatura pe loc, să n-o ia razna...

MIOARA: Are...

TOMA: Păi dacă are, e simplu... (*O privește semnificativ.*)

(Toți tac căutînd să se dumirească.)

VALERIU (*care s-a dumirit primul, îi trage un ghiont zdravăn lui Toma*): Ești un măgar incorigibil, Tomiță!

TOMA: Asta știi de mult. Alteceva mai nou?

VALERIU: Dacă te mai aud instigînd la jaf aici, în camera mea, te zvîrl pe fereastră...

TOMA (*privește comic fereastra*): Na, și ce-o să fie?

CORNEL (*sec*): Nimic altceva decît o încercare nereușită de-a lansa un măgar în spațiul cosmic... (*Face către Toma un semn care vrea să însemne: „obraz!“*)

TOMA (*jignit*): Păi atunci... Atunci găsiți voi termostatul, că eu mă culc... (*Se trîntește pe sofa și începe să sforăie sonor.*)

(Tăcere subliniată doar de sforăitul lui Tomiță.)

CORNEL (*începe deodată să fluiera un crimpei al „Habanerei“ din „Carmen“, pentru ca apoi să-l reia cu cuvinte: „Amorul e-un copil pribeag“ ...*)

(Toți îl privesc stupefiați.)

TOMA: Ce-ți veni mă, bardule în pantaloni scurți?

CORNEL (*mai fredonează câteva clipe, savurînd efectul, apoi sec*): Carmen!

(Lui Valeriu încep să-i sclipească vesel ochii, în vreme ce Mioara se retrage într-un colț de umbră al încăperii pentru a-și ascunde o prea vizibilă mîhnire.)

TOMA (*sare de pe studio, îi pune mîna la frunte*): Mă Cornele, ție nu ți-e bine! Ce-are opera lui Bizet cu termostatul nostru?

VALERIU : Cum de nu-nșelegi, Tomiță, atita lucru? E vorba nu de Carmen a lui Bizet, ci de Carmen Stratulat din clasa noastră...

CORNEL : La ei acasă e un frigider cât toate zilele — un ZIS, dacă nu mă-nșel... Are, mai mult ca sigur, și termostat...

TOMA (*vesel*) : Cornele, îmi scot pălăria! Ce Aristotel, ce Spinoza, ce Hegel! Tu ești cu un cap peste toți filozofii...

CORNEL (*modest*) : Ei și tu, Tomiță...

TOMA : Ascultă-mă pe mine, Cornele, eu mă pricep la filozofie, c-am citit tabla de materii la „Istoria filozofiei“ și-am învățat-o pe din-afară pentru conversații cu fetele... Tu știi ce n-a știut nici un filozof din antichitate pînă azi...

VALERIU (*rizînd*) : Fugi, mă, că exagerezi...

TOMA : Care exagerare? A știut Aristotel că la Carmen Stratulat acasă e frigider?

CORNEL : Bine, bine, dar cine-i cere lui Carmen termostatul? Nu-i de loc ușor. Părinții ei n-or să vrea în ruptul capului, acum, în pragul verii...

TOMA : Cum cine? Mai încapе vorbă? Că doar nu eu leșin după Carmen... (*Către Valeriu.*) „Amorui un copil pribeag...”

VALERIU (*vesel*) : Ei, amor...

TOMA : Lasă, șmechere, vraja, că nu se prinde... Cum se cheamă cînd te plimbi seara la braț cu o fată pe aleile pustii — băgați de seamă, nu pe alea cu multă lume, ci pe alea unde poți să tragi cu tunul și nu te-aude nimeni?

MIOARA (*iese brusc din colțul de umbră*) : Eu, băieți, plec... (*E în glasul ei o uscăciune voită, sub care răbușnește însă un tremur abia reținut.*) O să mă certe iar maică-mea că n-am pic de grijă de ea și de casă... Noapte bună! (*Iese brusc, spre stupoarea celorlalți.*)

VALERIU (*după cîteva clipe de uimire*) : Ce-o fi cu ea, fraților?

TOMA (*face un semn la fîmple*) : Mai știi... zăpușeala asta din mai...

CORNEL (*zîmbește enigmatic către Valeriu*) :

„Ghici ghicitoarea mea.

S-a pogorît un păianjen dintr-o stea.

Din Carul mic, din Carul mare,

Pe un fir de cînepă lucitoare.

Și nu era păianjen, era pînjenită.

Avea, ca tine, o guriță

(Minca-o-ar mama!)

Și părul ca arama”.*

* Tudor Arghezi : „Ghicitoarea”.

VALERIU: Ce vrei să spui, Cornele?

TOMA (*incepe să se dumirească și se bate peste frunte cu părere de rău, brusc serios*): A... Că năuc m-ai făcut, mamă! Cum de m-apuc să fac asemenea bancuri tocmai față de ea!...

VALERIU (*nedumerit*): Față de ea, față de alta — ce importanță are?

TOMA (*il măsoară ironic*): Tu ești chiar prost, Valeriule, sau numai faci pe prostul?

VALERIU (*rămîne pe gînduri cîteva clipe, apoi simplu*): Probabil că sînt, și nu unul obișnuit, ci unul ultrasuper! (*Cu uimire și ară-tînd spre ușă.*) Cum?... ea? (*Ceîlalți fac gesturi aprobative din cap.*) Ce ți-e și cu fetele astea?! În era vitezelor cosmice! (*După cîteva clipe de tăcere, hotărit.*) Eu la Carmen nu mă duc!

CORNEL: De ce, Valeriule? E doar vorba nu de un capriciu, ci de un lucru serios... Știi bine că fără termostat nu putem termina treaba nu săptămîna asta, dar nici peste un an...

VALERIU (*cu joc mornit*): Nu, am zis nu și așa rămîne! Mai bine-mi smulg inima din piept și fac din ea termostat...

CORNEL: Gest de Danko! Frumos, avîntat, numai că fără valoare practică: cu inima ta n-o să putem menține temperatura stabilă nici măcar zece minute, darmite durata unui zbor pînă în Lună și înapoi...

VALERIU (*fulgerat de-o idee*): Dar dacă... (*Se oprește cîntărindu-și gîndurile.*) Nu, nu se poate!

CORNEL: Spune, și pe urmă o să vedem dacă se poate sau nu!

(Valeriu continuă să tacă.)

TOMA: Mă, tu ești piramidal cînd faci pe sfînxul!

VALERIU: Ce-ar fi să încercăm... Dar nu!

CORNEL: Ce să încercăm?

TOMA: Dă-i drumul, nu ne mai frige pe gratis!

VALERIU: ...Să obținem termostatul de la frigiderul din laboratorul școlii... Ar fi tocmai potrivit...

TOMA: Uite la el, naivul! Și crezi că ți-l dă Moleculă? Dacă avea încredere în planul nostru, ne ajută din prima clipă cînd te-ai dus la el și i-ai spus ideea ta... A rămas nemuritor și rece și s-a astupat urechile cu ditamai cîlți! Așa că... ia-ți gîndul! La paștele cailor sau, ca să-nțeleagă și filozoful, *ad calendas grecas*...*

CORNEL: Poate că-l dă, poate că nu, dar oare asta contează?

TOMA: Atunci ce contează?

CORNEL: Cum mai rămîne cu taina noastră?

* La calendele grecești (*în l. latină*).

VALERIU : Nu, asta nu... Pină în clipa cînd reușim... N-are nici un rost să ne facem de ris...

TOMA (*cîntă cu mină fals tragică*) : *Ridi pagliaccio !...*

VALERIU (*arată spre bancul de ajustaj*) : Dacă n-am fi așa zoriți, ne-am apuca să-l meșterim noi...

TOMA : Cu pila și menghina ? Fii serios, mă !

VALERIU : Am găsi noi cu ce... Dar nici vorbă nu poate fi. N-avem răgaz : bate timpul la ușă...

(Se aud pași pe coridor și apoi bătăi energice la ușă.)

CORNEL : Pină una-alta bate altcineva, mai concret și mai insistent decît timpul...

VALERIU : Ca de-obicei : mama ! (*Tare.*) Da, mamă.

(Ușa se deschide și pășește în cameră cu priviri scrutătoare Elena Tudoran.)

ELENA : Bună seara, băieți ! (*Îi răspunde un cor dezordonat de „bună seara”, în vreme ce ea se duce la fereastră și o închide.*) Nopțile de mai sînt periculoase. (*Profesional.*) O simplă răceală și pneumonia-i gata.

TOMA (*dezinvolt*) : Asta le spuneam și eu, tovarășă doctor : ce nevoie să răcim, băieți ? Să aibă pe urmă mămicile noastre de furcă cu noi ? Dar ei nu și nu. Că-i primăvară și că... (*Văzînd că Valeriu și Cornel îl străpung cu privirile, se fisticește.*) Eu... știți... primăvara... răgușese... (*Își hîrîie vocea spre a dovedi.*)

ELENA (*îngrijorată*) : O fi vreun început de amigdalită... Deschide gura ! (*Tomîță se supune.*) Nu-i nimic... (*Privind semnificativ ceasul deșteptător de pe raftul cu cărți.*) E nouă și jumătate...

CORNEL (*profiță de prilej*) : Tocmai asta spuneam și noi : s-a făcut de-acum nouă și jumătate și-i timpul să plecăm...

„Se bate miezul nopții în clopotul de-aramă
Și somnul, vameș vieții, nu vrea să-mi iee vamă...”*

Hai, mă Tomiță, vorba poetului, să dăm vamă somnului...

TOMA (*cască ostentativ*) : Ce-i drept e drept, Lungilă, vameș mai hapsîn ca ăsta nu găsești să bați o lume-ntreagă... Haide !

(Cor dezordonat de „noapte bună !” și schimb de priviri semnificative cu Valeriu. Cei doi ies.)

ELENA (*privește cîteva clipe în urma lor*) : Iar v-ați pierdut timpul cu fleacuri... (*Privește-n jur la tablourile și schemele care tapează pereții.*) ...astronautice...

* Mihail Eminescu : „Se bate miezul nopții...”

VALERIU : Nu-s fleacuri, mamă ! Dacă Universul e fleac, atunci noi, oamenii, ce sîntem ?

ELENA (*zimbeste pe gînduri*) : Noi, oamenii... Nici n-ai deschis încă bine ochii la viață și gata... omenirea... (*Tristețe ascunsă.*) Nu știu, poate am îmbătrînit, Valeriule, dar...

VALERIU (*se apropie într-un elan și-o îmbrățișează*) : Nu, mamă, tu ești însăși tinerețea...

ELENA (*amuzată*) : Tinerețea ? Bine, să zicem că o tinerețe... cum să-ți spun... mai cu riduri... Vezi, Valeriule, pentru mine omenirea nu e ceva enorm și abstract... Omenirea, pentru mine, ești, în primul rînd, tu !

VALERIU : Atunci de ce-mi interzici să visez ?

ELENA : Vise bezmetice...

VALERIU (*aprinș*) : Nu bezmetice. Indrăznește. Află de la mine, mamă, că fără astfel de vise omul nu-i om.

ELENA (*surprinsă*) : Dar ce-i ?

VALERIU (*ezită, apoi apăsător*) : Rîmă ! Rîma nu zboară... Omul însă e făcut pentru zbor.

ELENA (*se plimbă cîteva clipe frămîntată prin cameră, apoi se așază lîngă el pe studio și-i mîngîie părul, vorbind cu vocea din ce în ce mai caldă*) : Tu crezi cu adevărat că mama te vrea rîmă ? (*Tăcere.*) Aștept răspuns, Valeriule !

VALERIU (*întoarce încet privirea spre ea*) : Nu, nu cred !

ELENA : Eu te vreau om, Valeriule, om în toată puterea cuvîntului... Cu picioarele pe pămînt... La urma urmelor, pămîntul este din vecii vecilor lăcașul nostru, al oamenilor...

VALERIU (*avîntat*) : Este... Asta nu înseamnă și că va fi...

ELENA (*fermitate caldă*) : Omul trăiește înainte de orice cu „este"... Cu „este" se hrănește, cu „este" se îmbracă, cu „este" se încălzește... „Va fi" nu ține nimănui de cald...

VALERIU (*sare înflăcărat de pe studio*) : Te înșeli, mamă... Și încă cum te mai înșeli !... Nu există pe lume combustibil mai puternic și mai dogoritor decît „va fi" ! Gîndește-te ce s-ar fi întîmplat cu el (*arată spre bustul lui Newton*) și cu el (*același gest spre bustul lui Tîolkovski*) și cu sute și sute ca ei fără încrederea nemărginită în „va fi" !

ELENA (*veselie forțată*) : Dacă-i vorba să filozofăm pe tema lui „va fi", spune-mi mai bine ce va fi peste o lună, la examenul de maturitate ? Te simți destul de pregătit ca să-l dai ? Și nu numai să-l dai, dar să-l și iei ? (*Valeriu tace.*) De ce taci, n-ai nimic de spus ? (*Tăcere prelungită.*) Și apoi, la ce facultate vrei să te-nscrii ? Ar fi timpul să știe și părinții tăi, că te tot întrebăm și nu binevoiești să ne răspunzi... La politehnică ?... La medicină ?...

VALERIU (*după o nouă pauză, ferm*): La nici una!

ELENA (*se ridică în picioare și-l măsoară îngrijorată, apoi îi pune mâna pe frunte*): Nu, febră n-ai, deci nu există motiv medical să aiurezi... E, prin urmare, un caz mai grav...

VALERIU: Nu, mamă, nu-i nimic grav. E foarte simplu: după examenul de maturitate mă duc în fabrică la unchiul Tănase să-nvăț mecanica aeronautică...

ELENA: Vasăzică asta ascund înaltele cugetări despre „va fi” și despre dreptul la vis?

VALERIU (*straniu de calm*): Și ce ți se pare extraordinar? Oare tata n-a fost în tinerețe muncitor?

ELENA: Erau alte vremuri. Am luptat să le schimbăm nu numai pentru noi, ci și pentru tine... Și tu dai cu piciorul în lupta noastră, în munca noastră de-o viață întreagă? (*Durere reținută.*) Frumos, n-am ce zice! (*Arată camera de jur împrejur.*) Plânse cu stele... Busturi de savanți... Mișcarea universului... Și toate acestea pentru ce?

VALERIU (*abia simțită ironie*): Păi nu mi-ai spus chiar tu, mamă, abia adineauri, că-i bine să trăiesc cu picioarele pe pământ? Cum te mai contrazici!

ELENA: Ce-ți lipsește? Ce nu ți-am pus la îndemână ca să te pregătești și tu, ca atîția alții, să intri într-o facultate? (*Cu greu.*) Măcar și la astronomie...

VALERIU: Dar eu nu vreau să mă fac astronom, mamă...

ELENA (*sinceră și cu mare uimire*): Nu vrei să te faci astronom? Păi toate astea (*arată de jur împrejur*) ce sînt?

VALERIU (*iși continuă gîndul început*): ...Altul e visul meu. Astro-nautica... (*Privește undeva, visător, apoi, brusc, revenit pe pământ.*) Pînă atunci însă vreau să construiesc cu miinile mele avioane... (*Apăsăt.*) Deocamdată avioane... Și tata spune, de altfel...

ELENA: Ei, ce știe taică-tău? Ce știe el de teama mea pentru fiecare fir de păr din capul tău? El zile și nopți nu-i acasă...

VALERIU: Și, cu toate astea, nimeni nu mă cunoaște mai bine ca tata.

(Pauză apăsătoare.)

ELENA (*se ridică abrupt*): Noapte bună, Valeriu! (*Iese.*)

VALERIU (*în urma ei, neașteptat de cald*): Noapte bună, mamă!

(Rămas singur în cameră, Valeriu face cîteva pași în neștire, apoi se așază în fața micului telescop prin care privește cîteva clipe cerul. Incetul cu incetul lumina lămpii descrește, scena inundîndu-se de o lucire stranie, astrală. Se aude scîrțitul ușii. Apoi, după cîteva clipe, din colțul de umbră al încăperii înaintează o ființă ciudată — un om îmbrăcat în costum de astronaut. Pasul nu-i e însă de loc greoi, calcă diafan și are ceva hieratic în înfățișare. Vocea îi răsună cu halo amplu, ca dintr-un microfon plasat într-o sală cu ecou imens.)

OMUL DE PE PLANETA NECUNOSCUTA (mai tîrziu, simplificat, ODPN) : Bună seara.

VALERIU (ridică de loc surprins ochii din telescop) : Bună seara, dragul meu Mgipesli... Iartă-mă, dar ți-am uitat numele întreg...

ODPN (zîmbet în voce) : Nu-i nimic. Ți-l reamintesc : Mgipeslitaricovistamilinasti... E un nume, ce-i drept, cam dificil pentru voi, pămîntenii... Deși, drept să-ți spun, în cele câteva săptămîni de cînd mă plimb pe pămînt am aflat de nume și mai ciudate... Pe al treisprezecelea Dalai Lama îl chema : Ahwangloputanchiachiawangchuchuehlolengchich... Iar pe ultima împărăteasă văduvă a Chinei : Tu-hsi-han-yu-kang-hsi-șao-yu-ciuang-ceng-șu, kung-ciu-hsien-ciung-hsieng-huang-tai-hu... Trebuie să recunoști că, pe lângă astea, numele meu e o bagatelă...

VALERIU (zîbind) : Fără îndoială, dragul meu Mgipeslitaricovistamilinasti... O bagatelă sonoră... Spune-mi însă cum de ți-ai însușit atît de repede limba noastră ?

ODPN (hohot de rîs sîntos) : Insușit ? Cam greu doar în cîteva zile...

VALERIU (uimit) : Atunci ?

ODPN : E pur și simplu Marele Translator.

VALERIU : Marele Translator ? Să știi că eu nu cred în forțe supranaturale, așa că...

ODPN (nou hohot de rîs) : Arăt eu a apariție supranaturală ? (Serios.)

E un aparat fixat în costum... Pentru mine-i simplu...

VALERIU (cu umor) : Da, simplu, cum să nu !? (După o pauză.) Cum ți-ai mai petrecut timpul ?

ODPN : Am făcut mai departe cunoștință cu viața pămîntească. (Se oprește.) Îmi permiți să mă fac comod ? (Gest de aprobare expansivă din partea lui Valeriu, căruia îi urmează scoaterea căștii greoaie de metal și rămînerea numai într-o simplă cupolă de sticlă prin care se vede un splendid cap de efeb colorat însă într-un galben-verzui de nuanță stranie.) Așa ! Asta-mi îngăduie să respir mai departe atmosfera de fluor a planetei mele natale și, totodată, să te văd și să mă vezi... (Văzînd mirarea întipărită pe chipul interlocutorului.) Ce oare te uimește într-atîta, scumpă gazdă ?

VALERIU (abia își desclătează buzele de uimire, dar încetul cu încetul redevine dezinvolt) : Pînă astăzi-seară nu ți-am văzut chipul... Te-am bănuît numai... Află că mi-ai întrecut toate închipuirile — semeni întru totul cu noi, pămîntenii...

ODPN (zîmbet larg) : Dar ce ți-ai închipuit ? Și la voi au existat unii care au crezut că rațiunea umană s-ar putea integra în niște monștri cu trompe și tentacule, cu gheare și solzi ?

VALERIU (dă din cap aprobativ) : Au fost și... mai sînt...

ODPN (*ris violent*): Crede-mă, dragul meu Valeriu, am vizitat multe constelații, mulți sori și multe planete, și pretutindeni unde materia a ajuns să dea naștere rațiunii, oamenii sînt la fel de frumoși ca și pe planeta voastră cu oxigen... deși unii dintre ei respiră, la fel ca mine, fluor, alții anhidridă sulfurică sau mai știu eu ce... (*Inspirat.*) Nu există mai strălucită splendoare în univers — crede-mă — decît mîna omului creatoare de frumusețe... Mîna mea, mîna ta, pămînteanule... Mîinile noastre, ale oamenilor, care sîntem plămada, și sufletul, creațiile și creatorii Universului... De fapt, la drept vorbind, îndemînarea mîinii tale mi te-a dezvăluit ca om... N-am să uit niciodată clipa cînd m-ai salvat...

(Lumina tremură și în locul „odăii cu stele” apare un peisaj simplu — cîțiva pomi stufoși în marginea unei pașii de pădure. E un asfințit de primăvară cu lumina soarelui pîlpîind încă — asemenea reflexelor unui foc de vreașcuri — pe smalțul întunecat al ierbii.)

VALERIU (*vine din dreapta, îndreptîndu-se grăbit către o fîntă numai de el știută; aude însă de undeva, de sus, un zgomot straniu, ca o zmuceală încăpățînată dintr-o capcană*): Ce-o fi?!? (*Ridică privirile spre coroana copacilor.*) Hei, tu, de colo, păsărar fără noroc, nu vrei să te dai jos? (*Pauză.*) Nu poți? Așteaptă o clipă să te-ajut! (*Se descaltă repede și se cațără ca o pisică pe copac; se aude un zgomot și mai violent, ca de smulgere a unui corp din încheștarea unei puternice strînsori; îl vedem pe ODPN lunecînd din înălțimea copacului și apoi dispărînd într-un fum alburii; după cîteva clipe coboară și Valeriu.*) Unde-o fi dispărut arătarea aia ultrasuperciudată? Și asta drept mulțumire că l-am scăpat din rețeaua de crengi... Bine, dacă n-a vrut să facem cunoștință, n-are decît. Să fie sănătos! (*Se pregătește să plece cînd, deodată, îl vedem pe ODPN chirăit la pămînt.*) Ce-i cu tine? (*Valeriu îl cercetează cu atenție.*)

(ODPN se ridică, îl cercetează cîteva clipe curios pe Valeriu, apoi îi întinde mîna.)

ODPN: Mulțumesc, pămînteanule! De nu erai tu...

VALERIU: ...Era altul... Dar stai o clipă? Cum mi-ai spus? Pămîntean... Nu cumva vrei să spui că...?

ODPN (*hohot sonor*): Că nu sînt de-aici, de pe planeta voastră? Oare nu se vede?

VALERIU (*neîncrăzător*): Bine, dar... Cum ai ajuns aici?

ODPN: Sîntem trei... Trei într-o cosmonavă... Cosmonava am ascuns-o bine și am pornit fiecare în altă direcție să vă cunoaștem planeta... Am hotărît să rămînem nevăzuți ca să vă putem observa mai bine... Dacă nu m-ar fi mînat curiozitatea în pom ca să-i cercetez fructele, nu m-ai fi descoperit nici tu. Avem un preparat cu ajutorul căruia ne putem face, după voie, invizibili...

VALERIU (*il părăsește neîncrederea*): De ce nu-ți scoți costumul ăsta greoi care te împiedică la mișcări?

ODPN (*o strună de durere vibrează în glas*): Cu neputință!

VALERIU (*săritor*): Te-ajut eu...

ODPN: Îți mulțumesc, dar de astă-dată ajutorul tău nu mi-e de nici un folos... Ba, dimpotrivă. (*Pauză.*) Numai în costumul ăsta pot trăi pe planeta voastră...

VALERIU (*uimit*): De ce?

ODPN: Pe planeta mea, noi, oamenii, respirăm fluor... Numai în costum pot respira aerul planetei mele...

VALERIU (*trist*): Păcat!

ODPN (*vioiciune exuberantă*): Vrei să fim prieteni?

VALERIU (*firesc*): Da! (*Pe gânduri.*) N-ai să te superi dac-am să-ți cer ceva... în semn de prietenie...

ODPN: Să mă supăr? De ce? Oamenii n-au niciodată dreptul să se supere unul pe altul. Asta e ceva care ține de preistorie. Cere-mi, și dacă-mi va fi cu puțință...

VALERIU: Lasă-mă să desenez schema costumului tău! Vreau să fac unul asemănător...

ODPN: Pentru ce?

VALERIU: Știu eu pentru ce...

ODPN: Bine... (*Dintr-o încheietură a costumului scoate un sul dintr-un material care seamănă cu mătasea.*) Poftim! Iată schema...

VALERIU (*explozie de veselie*): Știi tu ce-nseamnă asta pentru mine? E... e ceva ultrasuper... (*Îi strânge mâna cu putere.*) Îți mulțumesc din inimă... Dar am uitat să te-ntreb: cum te cheamă?

ODPN: Mgipeslitaricovistamilinastî... (*Vocea i se pierde.*)

(Colțul de pădure dispăre și ne regăsim în „odaia cu stele“.)

ODPN: De ce ești abătut, Valeriule?

VALERIU (*brusc răbufnește*): Și pe planeta voastră mamele au obiceiul să reteze aripile odraslelor?

ODPN (*același zîmbet ușor îi flutură pe chip*): L-au avut, Valeriule, l-au avut. Cîndva, în antichitatea planetei noastre, cînd mai bîntuiau încă flagelele îngrozitoare ale arivismului, carierismului, egoismului, cînd invidia mai întuneca încă inimile... Dar ce aripi îți simți amenințate, dragul meu prieten?

VALERIU (*il privește cîteva clipe pe sub pleoape, apoi se închide în sine*): Nici una!... Te întrebam așa, din curiozitate...

ODPN (*zîmbet*): Curiozitate!... Iată o trăsătură umană veșnică și universală... Pretutindeni unde am călătorit în cuprinsul galaxiei noastre, curiozitatea s-a dovedit motorul unora dintre cele mai strălucite înfăptuiri umane...

VALERIU: Și tu tot din curiozitate ai venit pe planeta noastră?

ODPN (*pe chip i se citește o tragică durere și neputință*): Nu, pămînteanule, din păcate nu... Pe mine m-a împins și nevoia...

VALERIU: Nevoia?

ODPN: Da, nevoia... Pe mica noastră planetă s-a construit tot ceea ce se poate construi... Și asta nu ne mai îngăduie un mers alit de rapid al civilizației cît am vrea noi. Cosmonavele noastre, dragul meu, brăzdează de milenii spațiile în căutarea unor alte planete cu atmosferă fluorică, unde să putem respira și să ne putem dezvoltăm civilizația... Voi, pămîntenii, aveți noroc, dar noi... (*Îl înecă durerea.*)

VALERIU: Parcă aici poate fi vorba de noroc...

ODPN: Da, noroc, de ce te miri? Nu-i oare un adevărat noroc pentru voi că în univers mai sînt numeroase planete cu atmosferă pe bază de oxigen?... Și încă planete pe care trăiesc ființe raționale, ca și voi... Pe cînd planete cu fluor n-am întîlnit — în afară de a noastră — decît încă două, pe care însă oamenii se mai zbat în ghearele barbariei... Se mai războiesc între ei pentru petice de pămînt... Unii trîndăvesc, iar alții nu știu ce-i odihna... Intr-un cuvînt, sălbăticia... (*Brusc.*) De ce ești trist, pămînteanule? (*Pauză, apoi îndurerat.*) Văd eu, n-ai încredere în mine...

VALERIU (*cu înflăcărare*): Ba am, omule, de ce să n-am? Numai că... vezi tu... nu-i așa de ușor să spui în toate cele patru vînturi ale lumii ce ai pe inimă...

ODPN (*sincer mirat*): De ce?... Doar nu există ființă care să-l înțeleagă mai bine pe om decît semenul său!?

VALERIU (*izbucnește cu năduf*): Dar dacă nu te înțelege nici propria ta mamă?... Eh, e greu să pricepi tu, Mgipeslitaricovistamilinasti, astfel de frămîntări care pe pămînt nu-s de loc rare... (*Dintr-o suflare.*) Ce te faci cînd vrei să-ți iei vînt, să zbori, să măsoari lumea cea mare cu puterea gîndului tău, să aduci folos oamenilor, măcar atîtica (*arată virful degetului*), dar să fie folos, și cînd omul care ți-a dat viață, pe care-l iubești cu toată căldura sufletului, îți spune: nu! și te îndreaptă pe un drum pe care nu-l vrei, numai și numai

ca să-i satisfaci lui orgoliul sau să-i înlături temerile naive? (*Tăcere.*) Ei, ce zici?

ODPN (*simplu, uman*): Zboară!

VALERIU: Cum?

ODPN: Da, când simți că trebuie să zbori, că nu poți fără să zbori, zboară! Asta-i legea universală a omului... Desprinde-te de forțele care te țin încătușat. (*Subliniat.*) De toate forțele!

VALERIU (*sare și se plimbă prin cameră cu necaz*): Am ce-mi trebuie pentru îmbrăcămintea de cosmonaut... Un singur lucru îmi lipsește: un termostat... (*Arată spre bancul de ajustaj.*) Și n-am nici timp, nici materiale să-l fac singur...

ODPN: De ce n-ai timp?

VALERIU (*grăbit*): Știu eu bine de ce... Dar de unde să iau în câteva zile un dispozitiv termostat?

ODPN (*soluție bruscă*): Ți-l dau eu!

VALERIU: Cum?

ODPN: Am unul de rezervă la costumul meu... Ți-l dau...

VALERIU: Dar dacă ți se strică primul?

ODPN: N-avea grijă! Nu se strică...

(În timp ce lumina tremură straniu, ODPN face gesturi ciudate desprinzându-și ceva din costum.)

VALERIU: Bine, însă...

ODPN: Nici un „însă”... Nu-ți pune nici un fel de probleme! (*Vocea capătă un halo și mai ciudat, parcă îndepărtându-se.*) Primește acest simplu dar al fratelui tău din univers și folosește-l ca să-ți tai drum larg spre infinit... Spre infinit... Spre infinit...

(Lumina se stinge cu totul, în timp ce vocea continuă să se audă ca de la mare depărtare. Incepe, dintr-o dată, fără pauză,

TABLOUL II

care se petrece într-o zi luminoasă de mai în clasa a XI-a B. Profesorul Onoriu Cristea desenează ceva pe tablă.)

PROF. CRISTEA: Spre infinit merg cele două paralele fără să se întâlnească... Dar oare chiar așa o fi? Oare paralelele nu s-or fi întâlnind chiar niciodată? (*Își așază privirea asupra clasei vinând o „victimă”.*) Răspunde tu, Hariton Constantin!

CONSTANTIN (*care-și ascuțise pînă atunci un creion, se ridică cu buze tremurînde și priviri desperate, șoptind către colegul său de*

bancă, Toma Calotescu): Suflă, bă, Tomiță, că-i nasulie! (*Pauză, în care Toma îl privește zîbind sardonice.*) Infinitul... Paralelele... (*Se bilbiie înspăimîntător.*)

PROF. CRISTEA: Ia loc, onorabile! La fine se aplică din plin legea fundamentală a geometriei clasice, euclidiene: tu și știința sinteti linii absolut paralele, nu vă întilniți niciodată... (*Aspru.*) Iar în ce privește infinitul, am fost cu toții martori la o demonstrație convingătoare că zero e tot ce poate fi mai opus infinitului... Așa că... (*Face un gest de lehamite, după care Constantin se prăbușește caraghios în bancă.*) Poate, totuși, știe cineva mai bine decît Hariton... (*Îl zărește pe Valeriu care visează privind pe țereastră cerul senin de mai.*) Să încerce Tudoran Valeriu!

VALERIU (*împurpurat la față, se ridică fîstîcit, dar după o clipă de reculegere răspunde prompt*): Nu, nu-i așa, tovarășe profesor! În Univers nu există linii care să nu se întilnească... Și nu numai pentru că au demonstrat asta Lobacevski și Bolyai, ci și pentru că ar fi absurd să fie altfel...

PROF. CRISTEA: Chestia cu absurditatea las-o pentru orele de filozofie, nu intră în obiectul lecției noastre recapitulative. Mie-mi trebuie demonstrații clare, fără echivoc.

VALERIU: Aceasta-i o axiomă, tovarășe profesor. Ori o admiți, ori nu. De abia de la ea încep demonstrațiile...

PROF. CRISTEA: Bravo, elev Tudoran! Ai răspuns precis și limpede. Mi-ai plăcut. (*Ironic.*) Și eu care credeam că, în timp ce-mi bat gura despre infinit, gîndurile tale zboară la cine știe ce prostie perfect finită... (*Cu adresă spre Constantin.*) Căci numai prostia cunoaște granițe și delimitări desăvîrșite... (*Serios și apăsător.*) Cunoașterea omenească nu, ea nu le-a știut și nu le va ști niciodată... (*Sună de sfîrșitul orei.*) Vouă, care ați trecut pragul copilăriei și vă pregătiți să intrați peste o lună în viață, asta trebuie să vă fie lozinca de căpătii... (*Nuanță de tristețe abia sensibilă.*) Nu știu dacă de la bătrînul vostru profesor Onoriu Cristea ați mai învățat ceva folositor... (*Murmure de protest în clasă.*) Nu, nu protestați, nu-mi place complezența politicoasă nici măcar cînd e sinceră... Dar dacă vă va rămîne barem atîta în minte — că viața e cunoaștere și cunoașterea e viață — profesorul Onoriu Cristea se va odihni împăcat cu sine și cu lumea în cimitirul din dealul orașului... La revedere, dragii mei! (*Își ia catalogul și iese puțin încovoiat, dar cu pas sigur, apăsător, semet.*)

(După ieșirea profesorului, clasa izbucnește în hărmălaia obișnuită a recreațiilor. Se formează grupuri.)

CONSTANTIN (*către Toma*): De ce n-ai suflat, mă Tomiță?

OVIDIU: Chiar Tomiță, de ce n-ai făcut și tu o faptă bună în viața ta?

CORNEL: Faptă bună? Nu s-a înființat încă Asociația pentru protecția trîntorilor...

TOMA (*către Constantin*): Cum de nu înțelegi, mă, zero la puterea infinit? N-am vrut să te compromit! Ce te-ai fi făcut dacă moș Pitagora cu cioc ți-ar fi ars un zece-n catastif și-n istorie ar fi rămas scris că l-ai luat pe suflatul meu? Auziți, fraților, odraslei profesorului de chimie Hariton să-i sulle un oarecare Calotescu Tomiță!

CARMEN: Fii ființă practică, Titi. Putea Tomiță să-ți și sufle, dar dacă arătai că știi, de abia te băga moș Pitagora în cine știe ce complicații... Așa ai terminat povestea... Simplu...

TOMA: Cum, milady? În alte cazuri decît al lui Măliguță aprobași suflatul? Auziți, fraților, ce concepții la Carmen! Halal utemistă!

CARMEN (*se roșește toată*): Unde m-ai auzit spunînd că aprob. Tomiță? Nici nu-l practic, nici nu-l aprob!

TOMA (*se face că scrie*): S-a consemnat în procesul-verbal al ședinței, milady. Zadarnică darea asta înapoi de ultim moment!...

OVIDIU (*se repede țănoș*): Ce te legi de ea, Calotescule? Nu ți-e bine? Mi se pare că te mănîncă spinarea...

TOMA (*îl măsoară jumătate disprețuitor, jumătate amuzat*): Eu cu dumneavoastră nu mă bat, milord, decît dacă veniți îmbrăcat în frac. În cel mai rău caz, în smoking.

(Ovidiu îi trage un pumn. Toma îi ripostează violent, bătaia se încinge seriosă, cînd deodată Valeriu, de pe o bancă, se azvîrle ca Tarzan în mijlocul lor.)

VALERIU: Stați, fraților, ce-ați pățit? Ce v-a apucat? (*Îi desparte.*)

(În mijlocul hărmălaiei intră moș Onofrei, care rămîne stupefiat.)

MOȘ ONOFREI (*răcnește de-i îngheață pe toți*): Ho, mă derbedeilor, ce-i aici?... Maidan?... Sau, dragă doamne, școală a statului? Păi dacă-i școală a statului, cine v-a dat drept să faceți harceaparcea din mobilă? Că, dragă doamne, nu voi ați făcut-o... Rușine să vă fie!! Uită-te la ei, coșcogeamite găligani, le dau tuleile, și ei se bat ca chiorii... Ptiu, bătu-v-ar să vă bată de bătauși! Și tocmai tu, Valeriu! (Vede că lucrurile s-au liniștit și adversarii s-au dus fiecare în alt colț, împreună cu cite un grup de prieteni.) Cine merge cu mine la laborator să aducem aparatele și

substanțele pentru ora de chimie ? (*Nimeni nu-i răspunde.*) Cum ?
Nimeni ? Nu v-ar fi rușine : lăsați un om bătrîn și prăpădit să vă
care toate la nas ! (*Se pregătește să plece.*)

NICOLETA : Hai, moș Onofrei, merg eu, că dacă te bizui pe băieți...

TOMA (*către băieți*) : Cum mă, să ne facem de baftă în fața fetelor ?
Nu vă crapă obrazul de rușine ? (*Către Nicoleta.*) După durne
nevoastră, milady ! * (*Ies.*)

(Vor să vină și alții, dar moș Onofrei, amuzat, îi oprește.)

MOȘ ONOFREI : Ho, că n-am nevoie, dragă doamne, chiar de toată
hoarda ! (*Iese.*)

OVIDIU (*punîndu-și în ordine ținuta, cu trufie*) : Nu pumnii rezolvă
marile probleme. Niciodată nu le-au rezolvat și nu le vor rezolva...

CARMEN : Trebuie însă să recunoști că tu ai început...

OVIDIU : Dacă pezevenchiul ăla de Tomiță s-a găsit să te ironizeze...

CARMEN : Ironia nu omoară pe nimeni, Ovidiule...

OVIDIU (*galant*) : Nu omoară, dar rănește, Carmen. Și apoi porți
rănile astea în tine toată viața...

CARMEN : Dacă n-ai ceva mai bun de făcut în viață... (*Brusc ex-
pansivă.*) V-ați hotărît ce veți face în viață, măi copii ? Că doar
nu mai avem mult și — gata și cu hîrjoana, și cu golăniile, și cu
mămușăreala după cei mari... Ce cale ți-ai ales, Tamara ?

TAMARA (*se înroșește toată*) : Eu ?... De ce începi cu mine ?

CARMEN : Cu cineva tot trebuie început...

TAMARA : Eu... drept să spun... încă nu știu... M-aș duce la medicină,
dar mi-e frică... Disecții... Cadavre... (*Se cutremură.*) Brrr !... Poate
că am să mă fac pur și simplu soră de caritate...

CARMEN : Dar tu, Ovidiule ?

OVIDIU (*ușor grandilocvent*) : Deviza mea o știți : fericit ești acolo
unde e mai mare nevoie de tine... Există un singur lucru care mă
atrage, care — după mine — merită să nu-ți precupețești efortu-
rile : să aduci apă locurilor însetate, cu buzele crăpate după o pi-
cătură de umezeală... De ce bun au oare oamenii mai multă nevoie
decît de apă ? Cum termin școala, plec pe-un șantier de irigații...
Dar tu, Carmen ?

CARMEN : Eu sînt o ființă practică. Pentru mine, viața n-ar avea nici
un sens dacă n-ar exista pe lume pietrele... Da, ce vă uitați așa la
mine ? Pietrele de toate formele, de toate mărimile... Pietricele și
pietroaie.

- OVIDIU (*liric*): Cită nesfirșită frumusețe zace sub o stincă! Te înțeleg, Carmen. Să stai ore întregi aplecat asupra unei bucăți științeloare de mică — ce poate fi mai superb!
- CARMEN: Asta-i poezie, și încă — mă ierți, Ovidiule, că sînt atît de brutală — cam ieftină, cam de duzină. O piatră e piatră; dacă are în ea barem o fărîmă de minereu este o bogăție, dacă nu, oricît de superbă ar fi, nu-i mai mult decît o superbă inutilitate... Dar, oricum, nu există pe lume meserie mai importantă ca a geologului...
- OVIDIU (*ostentativ, grijuliu*): Totuși, bolovanii nu-s pentru ființe gingașe, plătînde...
- CORNEL: Cînd iubești o meserie, cei mai grei bolovani din lume devin ușori...
- OVIDIU: Orice mi-ai spune, florile nu sînt făcute să țină pe corola lor stînci.
- CORNEL: Florile pot duce orice povară. Doar o duc pe cea mai grea — a frumuseții.
- CARMEN (*vrînd să curme o discuție care amenință să devină neplăcută*): Nu e vorba de flori, ci de oameni. Tu, Valeriule? Ce ai de gînd să faci în viață?
- VALERIU (*pe gînduri*): Știu și eu? Dacă-i vorba de oameni, păi să le aduc ceva folos... În fond, asta-i principalul. Restul...
- CARMEN: Să aduci folos — bine, nimic de zis, dar cum?
- VALERIU (*zîmbînd*): Să cuceresc!
- OVIDIU (*ascuțit*): Alexandru Macedon... De aici vin și pornirile de a rezolva problemele cu pumnii...
- CARMEN: Fii serios, Valeriule, nu te vād pe tine cu cască colonială... De altfel, s-a și demodat: nu se mai poartă...
- VALERIU (*zîmbînd misterios*): Nu, mie nu-mi ajunge pămîntul... Vreau să cuceresc planetele...
- OVIDIU: Un Alexandru Macedon al Cosmosului.
- VALERIU: Asta-i treabă nu de Alexandri Macedoni, ci de Icarî. (*Avîntat.*) Va fi cea mai pașnică cucerire pe care a cunoscut-o omul! (*Pe gînduri.*) Omul se va cuceri pe sine...
- OVIDIU (*iese cu violență la suprafață zațul unui simfămint tulbure*): Nu v-ați săturat încă de minciunile astea sfruntate? (*Toți tac.*) A, da, Valeriu se pricepe să le învelească în poleiala visurilor formidabile, a aspirațiilor teribile... Ca să le înghițiți mai ușor... Nu vedeți că totu-i poză, mască, actorie? Că, de fapt, sînteți cobaii lui

pe care face experiențe de hipnoză colectivă? Că el vrea să-și creeze un nimb din naivitatea voastră...

CORNEL (*ironic*): O, splendidă neputință, cât de grijulie ești ca oamenii să nu creadă în visuri, să nu se ridice de pe pământ, să nu zboare...

OVIDIU (*mușcător*): Nu orice tiradă sfiorătoare e drum spre stele...
Și nu orice înrădăcinare în pământ e neputință...

VALERIU: Visul nostru are rădăcini în pământ. Oamenii l-au creat.
De la ei pornește. La ei se întoarce.

CORNEL: Chiar dacă unii vor să ne atirne niște bolovani de picioare!

OVIDIU (*nu-l ia în seamă pe Cornel, i se adresează direct lui Valeriu*):
Mă, tu rîvnești nu stelele, ci gloria... Așa cum ai zăpăcit clasa, mîine-poimîine ai să-i zăpăcești și pe alții, și o să ne pomenim cu numele tău în gazete: Valeriu Tudoran, elevul care face costume de astronaut...

VALERIU (*surprins*): Eu rîvnesc gloria? (*Pe gînduri.*) Poate. Și de ce n-aș rîvni-o? Nu pentru mine, nu. Pentru voi. Pentru generația mea. Pentru cei cărora înția oară le e dat nu numai să viseze, ci să și făptuiască...

CARMEN: Vise. Ambiții... Frumos, n-am ce zice! Romantic. Pînă atunci însă mai va! Mîine, da, da, mîine, cînd ai să ieși de pe porțile școlii, ce-o să faci?

VALERIU: Nu, credeți-mă, îmi știu datoria și n-o să trag chiulul. Mă duc în fabrică... (*Văzînd privirile neîncrezătoare ale unora*) Da, da, ce vă uitați la mine? Intru la uzină... Mecanic mă fac... Mie nu-mi place să plutesc între pământ și cer: ori cerul, ori pămîntul...

OVIDIU (*ironic*): Sau, cum s-ar spune, și cerul și pămîntul. Vrei să ne faci să credem că băiatul cunoscutului inginer Tudoran, conferențiar universitar la politehnică, o să se ducă în uzină? Ca poză, nu-i rău!

VALERIU (*vrea să se repeadă la el*): Să știi, Ovidiule, că te fac să-ți uiți și numele!

CARMEN (*între cei doi*): Terminați și fiți oameni serioși... (*ezită*)
...sau barem aproape serioși! Că dac-ați fi prea serioși, ar fi teribil de plictisitor în clasa asta...

VALERIU (*se oprește din gestul de minie și o privește scrutător pe Carmen*): Cum? Și tu crezi că?... (*Dialog mut între ei, apoi Carmen*)

întoarce ochii, în timp ce Valeriu oftează cu năduf.) Am înțeles : crezi ! (Vrea să plece din clasă.)

CARMEN (aproape strigat) : Valeriule !...

(Valeriu întoarce brusc capul, dar văzînd că ceilalți îi urmăresc reacțiile, vrea să-și continue drumul.)

CORNEL (izbucnește cu o expansivitate care nu-i e caracteristică) :

Măi, uite c-aproape a trecut recreația mare și noi nici n-am luat puțin aer... Nu-i păcat de primăvara asta s-o lăsăm risipită ? Zău, primăvara face din mine un Harpagon... Haideți !

YAMARA (a înțeles) : Haideți, băieți, are dreptate Cornel, e păcat de fiecare minut irosit...

CONSTANTIN : Păi... ? ! ? (Se uită la ceas vrînd să spună că e prea tîrziu, dar ceilalți îl trag după ei afară, lăsîndu-l însă pe Valeriu în urmă.)

CARMEN (după cîteva clipe, stîns) : Valeriule ! ! !...

VALERIU (ironie tristă) : Au plecat... Complicitate benevolă... Și absurdă... Prostii !

CARMEN (se aprinde) : Nu ei sînt proști !

VALERIU : Atunci, desigur, eu sînt cel prost ? ! ? Și de ce n-aș fi ? (Brusc, cu durere.) De ce nu mă crezi, Carmen ? De ce tocmai tu... ?

CARMEN (încet) : Tocmai eu... (Tare.) Tocmai eu ! (Ferm.) Aici nu-i vorba de crezut sau de necrezut. Nici măcar nu-i vorba de mine.

VALERIU (strigăt) : Dar de cine ?

CARMEN (rar) : De tine, Valeriule ! (Pornire caldă.) Încerc adeseori să te înțeleg, să-ți pătrund gîndurile cele mai tainice. Întotdeauna sînt însă în calea mea o stavilă de netrecut...

VALERIU (ironie dureroasă) : Stavila visului...

CARMEN (pe gînduri) : Poate că da... Știi eu ? Mă sperii cînd începi să circuli prin himere ca pe un bulevard. Imi vine să-ți strig : stop ! Oamenii au nevoie de la noi de fapte, Valeriule. Pînă la stele noi mai avem încă treabă pe pămînt. Și cită treabă ? ! ?

VALERIU : Avem treburi și-n sistemul solar, Carmen. Treburi urgente. De neamînat. Răspunderi ! Sîntem așteptați. Nu simți o durere fizică pentru faptul că sînt atîția aștri pe care n-a călcat încă picior de om ?

CARMEN (se plimbă prin clasă) : Există în tine o încăpăținare, o abnegație a nebuniei care prinde în mreje, impresionează. Dar eu, pentru binele tău, încerc s-o privesc lucid.

VALERIU : Parc-ai fi mama !

CARMEN (*incet, sfios*): Și oare maică-ta nu te iubește? (*Repede, voit sec.*) Privește mai mult și mai adânc în jurul tău, pe pământ, Valeriule. Ochii ațintiți prea insistent asupra soarelui pînă la urmă obolesc.

VALERIU: Te înșeli, Carmen. Intr-adevăr, acelaia care privește soarele drept în față i se împînzesc la început ochii, dar sînt suficiente cîteva minute ca să se obișnuiască și să-i revină vederea. Pe cînd acela care se deprinde să privească doar întunericul, orbește definitiv și irevocabil.

CARMEN (*gest de neputință*): Știi prea bine, Valeriule, că o vreme m-am lăsat și eu cuprinsă de vîrtejul visului tău... Te-am ajutat să-ți faci laboratorul astronomic, am început să te ajut la costum... Dar mi-am dat seama la timp că-i o nebunie, că din asta nu poate ieși nimic altceva decît prăbușirea din înaltul himerelor pe un pămînt tare, care o să-ți rupă coastele, că viața se cere luată în serios...

VALERIU: De aceea ai plecat dintre noi tocmai cînd ne-am izbit de primele greutăți?!

CARMEN (*ocolește, jenată, răspunsul direct*): M-am gîndit la binele nostru, Valeriule. (*Rar, cu un accent deosebit.*) Și la al tău, crede-mă!... Din toată inima...

VALERIU (*apăsător*): Cum, porți și inimă, ființă practică ce ești? Nu-i păcat să te împovărezi cu un asemenea organ inutil? (*Indurerat.*) Dacă în ațîția ani de (*ezită*)... prietenie nu m-ai putut cunoaște, Carmen, măcar atît, încît... Dar ce să-mi mai bat gura de pomană!?!

CARMEN (*îl privește cîteva clipe tristă, apoi izbucnește bătînd din picioare cu minie copilărească*): Icar de mucava! (*Iese în grabă ciocnindu-se de Constantin, care tocmai intră în clasă.*)

VALERIU (*se îndreaptă spre Constantin*): Să vezi c-ai uitat din nou de rugămîntea noastră!?

CONSTANTIN: Ba să vezi că n-am uitat.

VALERIU: Vrei să spui că mi-ai adus substanța regeneratoare? (*Gest aprobator al lui Constantin.*) Ești un băiat ultrasuper! (*Îl sărută pe amîndoi obraji, apoi ia de la el un pachet pe care-l bagă-n servietă și se duce în celălalt colț al clasei.*)

(Ovidiu intră în clasă și vine către Constantin, în prim plan.)

OVIDIU: Bine, mă Titi, n-ai pic de mîndrie. După ce Tomiță și-a bătut joc în așa hal de tine, tu-l ajuți pe prietenul lui cel mai bun,

pe Valeriu. (*Gest către obraz.*) Știi prea bine că de doi ani, de cînd a venit ăsta-n clasă, s-au întors toate pe dos și s-a dus pe pustii autoritatea noastră. Indrăzneala careva acum doi ani să se lege de tine? A făcut însă ăsta ce-a făcut și-a ajuns în ochii tuturor deșteptul deșteptilor, că nimeni nu se mai uită decît în gura lui...

CONSTANTIN: Și tu crezi că i-am adus chiar substanța pe care mi-a cerut-o? Fugi, mă, de-aici... Nu m-ai fi crezînd și tu mămăligă?

OVIDIU (*înveselit*): Se poate?!? Nu sîntem noi, măi Titi, prieteni la cataramă? (*Iși freacă mîinile amuzat.*) Vasăzică nu-i substanța care...

CONSTANTIN: Mi-a dat taică-meu alta... Și o să aibă amicii o mică surpriză...

(Cei doi se îndepărtează. Se aude soneria de sfîrșitul recreației și, unul cite unul, intră în clasă toți elevii dintr-a XI-a B. Cornel și Valeriu vin în prim plan.)

CORNEL: Că-i de lăcut, Valeriu!

VALERIU: Cu ce?

CORNEL (*mirat*): Cum cu ce? Cu termostatul... Cu substanța regeneratoare de oxigen...

VALERIU (*vesel*): Nu-ți mai fă griji!

CORNEL: De ce să nu-mi fac?

VALERIU: Pentru că le am!

CORNEL (*aproape să se prăbușească de uimire*): Ai? Ce ai?

VALERIU: Substanța am primit-o chiar adineauri de la Titi...

CORNEL: Dar termostatul?...

VALERIU: ...Il am, n-avea nici o grijă...

CORNEL: De cînd?

VALERIU: De azi noapte.

CORNEL: Cine ți l-a dat?

VALERIU (*pune două degete pe buze*): Sst! (*Cu un aer misterios.*) După-amiază, la locul știut!

CORNEL: Da, știu, la magazia lui moș Pitagora... (*Iși coboară glasul văzînd „sst!”-ul disperat al lui Valeriu.*)

(Pe aceste cuvinte intră în fugă, emoționați, Tomiță și Nicoleta.)

CORNEL: Ce-i cu voi de alergați ca Achile cel iute de picior?

TOMA: Lasă-te de bancuri! Ce, de războiul troian ne arde nouă acum?...

NICOLETA: Măi, copii, ce ne facem? Tocmai cînd...

TOMA: E jale că...

NICOLETA: Ori spui tu, ori eu?

TOMA: Dumneavoastră, milady, dumneavoastră!

NICOLETA: Tocmai cînd am intrat cu moș Onofrei și Tomiță în laborator...

TOMA: L-am găsit pe Moleculă (*îl vede pe Constantin*)... vreau să spun pe tovarășul profesor Hariton...

NICOLETA: Mă, Tomiță, cum sînt eu campioana liceului la aruncarea discului, te arunc pe fereastră...

TOMA (*cu degetele la gură*): Tac, milady, tac... (*Văzînd că nu-l crede.*) Să amuțescă de tot ăl de n-o tăcea! P-ochii mei, milady!

NICOLETA: ...Și cum spuneam, profesorul Hariton era furios la culme... O parte din substanțele ținute la frigider se stricaseră, altele erau cît pe ce să se strice...

TAMARA: Dar ce s-a întîmplat?

TOMA: Au găsit... (*Văzînd privirea de trăsnet a Nicoletei, tace cu un „sst!” caraghios pe buze.*)

NICOLETA: Au găsit frigiderul fără termostat...

VALERIU: Asta înseamnă că nu se mai pot păstra substanțele în frigider...

(Cornel, între timp, s-a posomorit și s-a apropiat de ușă.)

CONSTANTIN (*face, voit, pe prostul*): Și ce-avem noi cu asta?

TOMA: Măliguță, ce ne-am face noi fără tine? Ar lipsi clasei grăunțele de geniu fără de care o clasă e... e ceva... *inconcepuabilissim*... Ca și cum n-ai ști că ultima clasă care a fost ieri în laborator a fost a noastră...

CONSTANTIN (*continuă jocul*): Așa...

(Intră Ilarie Hariton, Cristina Trandafiroiu și moș Onofrei.)

MOȘ ONOFREI (*continuă o relatare începută*): ...Iar administratorul tocmai acum e plecat în provincie... Și cînd te gîndești că mine, poimîine trebuia să vină cineva de la cooperativă să repare frigiderul... Cînd intru însă în laborator, ce mi-e dat să văd?...

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU (*calmă*): Știm, moș Onofrei, ne-ai mai povestit...

PROF. HARITON (*dezlănțuit din prima pînă-n ultima clipă*): Eu nu înțeleg, tovarășă directoare, cum de puteți rămîne atît de calmă în fața unei asemenea barbarii... (*Cu adresă spre clasă.*) Căci cum

altfel decât barbarie poate fi numită distrugerea unui bun atât de prețios al școlii? Nici Attila n-ăr fi fost în stare...

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU (*ironie blindă*): Pe vremea lui Attila nu existau frigidere, tovarășe Hariton...

PROF. HARITON: Civilizația a evoluat, dar moravurile de pe atunci mai dăinuie la unii reprezentanți ai speței umane... Printre ei, și la elevii clasei a XI-a. Da... Mă doare că în clasa asta învață și fiu-meu, dar n-am ce face. (*Retic.*) Nu-mi pot jertfi obiectivitatea nici măcar de dragul propriei mele odrasle! (*Fulgerind clasa cu privirea.*) Cine-a jefuit laboratorul școlii? Cine? Să nu-mi spuneti că nu știți, nu vă cred! Nu s-a născut ăla care să-l ducă pe profesorul Hariton...

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU (*simplu*): Ba eu îi cred, tovarășe Hariton!

PROF. HARITON: Îi credeți? Bine, aflați atunci că hoțul nu putea fi decât din această clasă. Ei au fost ieri ultimii în laborator...* Și nu numai atât: știu cu precizie cine a avut unica posibilitate să ia termostatul!

(Pauză încărcată de tensiune)

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU: Cum? Știți cu precizie? Cum ați aflat?

PROF. HARITON: Simplu. Prin deducție. De ieri la prînz pînă azi dimineață laboratorul a fost închis sub lacăt. Deci nu putea lua termostatul decât acela care a rămas ieri ultimul în laborator.

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU: Și cine a fost acela?

PROF. HARITON (*vizibil triumfător*): Elevul... (*Pauză cu eșect.*) Tudoran Valeriu...

(Se lasă o tăcere mormintală. E clară stupoarea tuturor.)

TOMA (*izbucnește nestăpinit*): Nu se poate!

PROF. HARITON (*amenințător*): Ce-ai spus, Calotescule?

TOMA (*cu îndrăzneală*): Că nu se poate! Că Valeriu nu e în stare de așa ceva... (*Către clasă.*) Și voi de ce tăceți? Îl credeți pe Valeriu capabil de o asemenea mirșăvie?

NICOLETA (*hotărîtă*): Nu, eu nu-l cred!

CORNEL: Nici eu...

(Răsună și alte voci care-l susțin pe Toma. Alții însă tac.)

PROF. HARITON: Ce-i debandada asta? De unde pină unde ieşirile
astea anarhice?

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU: Să aperi adevărul nu-i anarhie,
tovarăşe Hariton.

CORNEL: Şi nici să-ţi aperi un coleg acuzat pe nedrept. (Pauză.)
E o datorie.

VALERIU (*nefiresc de calm*): Vă mulţumesc, dragii mei, dar nu-i
nevoie să vă înfierbîntaţi degeaba. Eu nu mă simt cu nici o vină.
(*Către Hariton.*) Ce dovezi aveţi, tovarăşe profesor, că eu aş fi luat
termostatul? Doar că am fost în laborator ultimul? Simţiţi şi dum-
neavoastră că nu-i de ajuns. Alte dovezi?

PROF. HARITON (*spumegă*): Vor fi. Sînt sigur că vor fi:

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU (*orea să curme un moment pe-
nibil*): Eu am încredere în voi, dragii mei. Ştiu că voi preţuiţi
laboratorul şcolii la fel de mult ca şi noi. Nu-ţi baţi joc lesne de
locul unde-ai ţinut prima oară în mînă o eprubetă! Nu-i așa,
Scurtule? Nu-i așa, Tudcran? Nu-i așa, Stratulă? Nu-i așa,
Calotescule? Nu-i așa, Moga? (*Un murmur surd: „Aşa-i”.*) Şi
apoi, nu-i vorba de un simplu obiect, fie el şi de valoare. E vorba
de ceva mai important: renumele şcolii. Dacă-n această privinţă
temperatura opiniei publice începe să scadă, apoi, dragii mei, n-o
mai ţii pe loc cu nici un termostat. Altfel am avut de spus. Haide,
tovarăşe Hariton! Şi dumneata, moş Onofrei. La revedere! (*În
timp ce clasa le răspunde cu un cor cam dezordonat de „la reve-
dere”, cei trei ies.*)

(În mijlocul tăcerii, Cornel şi Toma se apropie de Valeriu.)

TOMA: Asta-i cel mai mare bolovan pe care vor să ni-l afirme de
picioare. Să nu zburăm. Cu orice preţ — să nu zburăm. (*Veselie
ură pic forţată.*) Dar nu-i nimic. Doar nu mai sîntem nişte copii!

(Pauză)

CORNEL (*apăsă*): Vreau să ştii, Valeriu, că noi credem în tine
ca-n noi înşine! Altfel... Ca-n noi înşine!

CORTINA

(In fața cortinei, într-o bruscă lumină astrală, trece încet, pe gânduri, Valeriu, Deodată, dintr-un colț al cortinei, apare ODPN.)

ODPN : Bună ziua, pămînteanule...

VALERIU (neatenț): Bună ziua!

ODPN : Se pare că ești cam trist!

VALERIU : Sînt!

ODPN : Bine, dar autorul a vrut să scrie o comedie...

VALERIU (dă din umeri): Ce să-i fac? Nu eu l-am îndemnat să mă aleagă pe mine personaj principal...

ODPN : O fi știut el ceva cînd a pornit la treabă, dar i-ai stricat planurile...

VALERIU : Il privește... (Cu năduș.) Halal autor! Să nu fie în stare să-și țină în frîu personajele...

ODPN (pe gânduri): Și în traiectoria unei rachete se îngăduie o deviere, ce-i drept infimă... Iar inspirația — crede-mă pe mine — nicăieri în univers n-a atins încă perfecțiunea de zbor a rachetelor... De multe ori — ce să-i faci? — se mai întîmplă să nu se plaseze pe orbită...

VALERIU (incăpățînat): Să nu se întîmple! Să se plaseze! Sintem în secolul douăzeci!

ODPN : De ce ești trist?

VALERIU (se întoarce și cu năduș în glas): A dispărut termostatul!

ODPN : Care? Acela pe care ți l-am dăruit?

VALERIU : Nu! Pe acela l-am pus la păstrare la loc sigur... Altul...

ODPN : Și ce-i cu asta? O să-l găsești...

VALERIU (nedefinit): Poate... Numai că ieri eu am fost ultimul în laborator...

ODPN (nu înțelege): Ei și?

VALERIU : Parc-ai fi căzut de pe altă planetă! (Își dă seama.) De fapt, așa și este... (Explicativ.) Au lansat unii bănuiala că l-am luat eu... Mai ales că n-o să fie greu de aflat că am și eu unul...

ODPN : Bine, dar pe acela ți l-am dăruit eu...

VALERIU (izbucnește): Cum nu-țelegi, frate, că ar fi din partea mea o tîmpenie ultrasuper să bat toba că l-am primit de la... (ezită) de la un om de pe altă planetă... Mi-ar face frațu o caricatură colosală la gazeta de perete și... cine știe dacă numai aita... (Văzînd că interlocutorul său tace.) E greu de înțeles pentru un om de pe altă planetă. Nu fi mîhnit, Mgipeslitaricovistamilinasti!

ODPN : Nu sînt mîhnit. Caut să înțeleg. (*Oțtat.*) Intr-adevăr, greu, foarte greu... Pe planeta noastră neîncrederea în semenul tău e socotită cea mai gravă crimă.

VALERIU : Eu trăiesc pe pămînt. (*Optimust.*) Nu-i nimic. Va fi și la noi așa. (*Îl cuprinde de umeri.*) La voi oamenii nu sînt niciodată triști ?

ODPN : Ba da.

VALERIU : Cînd ?

ODPN : Cînd nu izbutesc să-i facă pe ceilalți veseli. (*Pauză, apoi incet.*) În clipa asta sînt trist, pămînteanule.

VALERIU (*ris forțat*) : N-ai motiv. Mă vezi ? Iață-mă vesel. (*Se uită la ceas.*) Scuză-mă, te rog, sînt așteptat. Parcă văd : Tomiță a și început să se înfurie. Mai sînt acolo și Cornel... și Mioara... La revedere !

(În timp ce ODPN dispăre, se deschide cortina și Valeriu intră în decorul tabloului III.)

(*Sfîrșitul în numărul viitor*)

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică” și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice” se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiunile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

150 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU